

Faktaark - Udarbejdet i Forum for Slagtekalve

OPTIMERING AF SLAGTEKALVENS MÆLKEFODRINGSPERIODE

Fordele

Mælkefodringsperioden er den periode i kalvens liv, hvor foderefektiviteten er højest. Derfor gælder det om at sikre kalven tilstrækkeligt med energi til både at kunne dække forbruget til vedligehold og en høj tilvækst. Den samlede fodring i mælkefodringsperioden og under fravæning skal gennemføres, så man opnår en problemfri overgang fra mælk til fast foder. God trivsel uden diarré og andre sundhedsmæssige udfordringer i mælkefodringsperioden vil give det bedste produktionsresultat på langt sigt.

Beskrivelse/undersøgelse

Mælk er kalvens vigtigste næringskilde i de første levemåned. Mælk skal sikre kalvens energiforsyning og levere essentielle næringsstoffer, vitaminer og mineraler til at understøtte kalvens immunsystem, bevægelse, varmeproduktion og desuden sikre en positiv tilvækst. Slagtekalveproducentens udfordring ligger bl.a. i, at sikre en skånsom fodringsmæssig overgang, når kalve flyttes fra malkekvægsproducent til slagtekalveproducent. Her kan der typisk være skift fra sødmælk til mælkeerstatning ligesom mælkemængden kan ændres. Selvom mælkepulver og småkalvefoder er dyrt, skal der ikke gås på kompromis ift. kvalitet. Det er specielt vigtigt, at kalven æder ca. ¾ kg af det faste foder (kalvestarter) forud for igangsætning af fravæning

Konklusion

Optimering af fodringen i mælkefodringsperioden er essentiel ift. styrkelse af kalvens modstandskraft, forebyggelse af sygdomsproblemer, sikring af en tilvækst på ca. 750 g pr. dag og på langt sigt opnåelse af en økonomisk rentabel produktion af slagtekalve.

Hvad anbefaler vi

- Tag en snak med dine kalveleverandører og stil krav om rettidig tildeling af mindst 3 og gerne 4 liter råmælk til alle kalve og gerne flere fodringer med råmælk i de første 1-2 døgn
- Aftal med leverandørerne hvilket mælkefodringsniveau du foretrækker før levering, så du undgår unødigt stress fx ved reduktion af mælketildelingen samtidig med flytning af kalvene
- Aftal med leverandørerne, at kalvene også tilbydes fast foder (god kvalitets kalvestarter, hø/wrap mm.) gerne fra fødslen og senest fra 1 uges alderen
- Sæt dine egne mål for kalvenes tilvækst i mælkeperioden og snak med din kalverådgiver om, hvad der vil passe bedst i din besætning
- Tildel en mælkemængde der sikrer en 'god' tilvækst – ikke under 750 g pr. dag og gerne mere – også for de yngre kalve (3-5 uger)
- Til kalve på fuld mælkemængde anbefales det at tildele 750-900 g mælkepulver pr. kalv pr. dag med 130-150 gram pulver pr. liter færdigblandet mælk (5-7 liter mælk afhængig af koncentration)
- Selvom kalven ser træt ud, så anbefales det altid at tildele min. 2 liter mælk pr. kalv på indsættelsesdagen og optrap i løbet af 2-3 dage mælkemængden til fuldt mælkefodringsniveau
- Koncentration og temperatur af mælken skal være korrekt ved hver udfodring og være konstant fra fodring til fodring samt fra dag til dag. Brug termometer (evt. infrarødt) og evt. Brix-måler
- Temperaturen ved udfodring af mælken bør være 38-40 °C, så måske skal temperaturen ved opblanding være 42°C på en vinterdag!
- Brix-måling kan afsløre forskelle i tørstofprocenten på den udfodrede mælk og kan bruges ved justering af mælkeautomater og sikring af samme koncentration i alle automater

➔ Se mere på bagsiden

- Der findes mange gode mælkeerstatninger – også vallebaserede. Har man trivselsproblemer, fx hos kalve under 3 uger, bør man prøve, om en god skummetmælkeerstatning (60 % eller evt. 50 %) kan forbedre situationen, da den ligner sødmælk mest og har en højere fordøjelighed hos 0-3 ugers kalve
- Generelt anbefaler vi at tildele mælk mindst to gange dagligt. Kalvedirektivet tilsiger, at kalve skal fodres mindst to gange dagligt. Det er især anbefalelsesværdigt til kalve under 4 uger, til kalve der er 'bagud' vækst- og sundhedsmæssigt, og til kalve der endnu ikke har et 'betydeligt' optag af kraftfoder
- Under visse forudsætninger, kan én gang daglig mælkefodring være en mulighed: 1) Har kalvene allerede et betydeligt optag af kraftfoder (fx 200-400 g/dag), 2) Er de over 4 uger gamle, eller 3) Er kalvene tæt på fravæning, så kan tildeling af mælk én gang pr. dag være en mulighed
- Modtager man kalve på gennemsnitligt fx 5 uger, der har fået meget sødmælk og vejer fx 60-65 kg, vil de fleste kalve opleve et dyk i tilvækst i de første 1-2 uger efter indsættelse, indtil kalvene får en betydelig kraftfoderoptagelse. Når sådanne kalve har en optagelse af kraftfoder på min. 200 g pr. dag, vil én daglig mælkefodring hurtigt få kalvene til at optage yderligere kraftfoder, fuldfoder, hø mm.
- Øg mælkemængden med 1-1½ liter pr. dag i hele vinterperioden (det giver 130-195 g mælkepulver pr. dag ekstra) for at fastholde tilfredsstillende tilvækst. Hvis koncentrationen af mælkepulver fx er 130 g pr. liter, kan man også øge den til 150 g pr. liter (det giver kalvene 120 g mælkepulver pr. dag ekstra ved 6 liter mælk pr. dag)
- Tildel rent tempereret vand ad libitum til alle kalve fra spand eller kar i de første par uger efter indsættelse. Derefter vil de fleste kalve kunne drikke vand fra drikkeopper
- Tilbyd velmagende kalvekraftfoder med 18-20 % råprotein
- Tilbyd 'oprystet' hø eller andet grovfoder af god kvalitet, så kalvene fx æder 5-10 % af dette og 90-95 % af starterblandingen – vurder forbruget månedligt eller via en kvartalsvis effektivitetsopgørelse
- Påbegynd ikke fravæning før kalvene optager ca. 750 gram fast foder pr. dag – Kalven skal under nedtrapning hurtigt øge optagelsen, så den umiddelbart efter fravæning er mindst 1,5 - 2 kg pr. dag
- Opstart fravæning tidligst ved en alder på 6 uger og når kalvene vejer mindst 70 kg (HOL kalve). Men husk på, at du kan modtage kalve på tæt ved 70 kg (fx krydsningskalve), der kun er ca. 4 uger gamle, så de skal IKKE fravænes så tidligt - Giv dem mælk i mindst 2 uger mere.
- Foretag fravæning over mindst 7 og gerne 14 dage – længere tid hvis kalvene får meget mælk (fx 7-8 liter pr. dag), når fravæning påbegyndes. De fleste kalve kan som regel være fravænet ved 8 ugers alderen (7-10 ugers alderen).
- Anvend samme koncentration af mælkepulver under fravæning som i mælkefodringsperioden.
- Tildel kalvene 35-40 °C varmt vand i stedet for mælk, når den ene af de to daglige mælkefodringer fjernes ved fravæning – og til kalve der kun tildeles mælk én gang pr. dag.
- Undgå foderskift i uger, hvor du er tvunget til at flytte, sammenblande eller vaccinere kalve. Foretag som hovedregel altid kun én ændring om ugen. Dvs. flyttes kalvene, skal der ikke foregå andre ændringer end det og kalvene skal bibeholde samme foder, samme drikkemuligheder mv.
- Vej systematisk kalvene ved indsættelse og omkring fravæning – anvend i samarbejde med dine rådgivere tilvæksten i mælkefodringsperioden som et aktivt styringsværktøj
- Gør brug af mindst 2-3 årlige besøg af en specialiseret slagtekalverådgiver med gennemgang af foderplaner, fodringsrutiner og produktionsresultater for dine småkalve

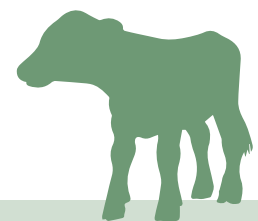
**Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne**

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Forfatter:

Mogens Vestergaard, move@seges.dk, 8740 5192

Forum for Slagtekalve er et fagligt forum nedsat af Landbrug & Fødevarer, Kvæg (L&F, Kvæg) for at sikre forbindelsen mellem den regionale/lokale del og den centrale del af rådgivningen, samt give indspil til L&F Kvægs sektorbestyrelse vedrørende den fremtidige politik på området.